

Posuzování zdravotní způsobilosti k držení zbrojního průkazu

Mgr. Theodora Čáslavská

Česká lékařská komora, právní kancelář, Praha

Stručný návod pro lékaře (zejména registrující lékaře z oboru všeobecné praktické lékařství, praktické lékařství pro děti a dorost a lékaře poskytující pracovnělékařské služby) jak postupovat při vydání posudku o zdravotní způsobilosti pacientovi, resp. žadateli o vydání zbrojního průkazu.

Klíčová slova: zdravotní způsobilost, lékařský posudek, zbrojní průkaz, oznamovací povinnost lékaře.

Doctors' assessing of medical fitness to hold a firearms license

Quick guide for doctors (especially the registering physician in the field of general practice, practical medicine for children and adolescents and physicians providing occupational medicine services) to proceed with issuing an opinion on medical fitness of the patient, respectively applicant for firearms permits.

Key words: medical fitness, medical assessment, firearms license, notification obligation of a doctor.

Zdravotní způsobilost je jednou z podmínek, kterými zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), podmiňuje vydání a držení zbrojního průkazu.

Úvodem je na místě definovat, co je zbrojní průkaz. Jedná se o veřejnou listinu, která fyzickou osobu opravňuje k nabytí vlastnictví a držení zbraně nebo střeliva do této zbraně v rozsahu oprávnění stanovených pro jednotlivé skupiny zbrojního průkazu a v rozsahu těchto oprávnění k jejich nošení nebo k provádění pyrotechnického průzkumu podle oprávnění stanoveného pro skupinu F zbrojního průkazu. Doba platnosti zbrojního průkazu je 10 let. Zbrojní průkaz lze vydat na základě posudku o zdravotní způsobilosti s dobou platnosti kratší než 10 let.

Zbrojní průkaz se rozlišuje podle účelu užívání zbraně nebo střeliva a podle rozsahu oprávnění do následujících skupin:

- A – ke sběratelským účelům,
- B – ke sportovním účelům,
- C – k loveckým účelům,

- D – k výkonu zaměstnání nebo povolání,
- E – k ochraně života, zdraví nebo majetku,
- F – k provádění pyrotechnického průzkumu.

Rozdělení do jednotlivých skupin je podstatné z několika hledisek, např. pro určení věkové hranice držitelů zbrojního průkazu, pro určení posuzujícího lékaře nebo pro stanovení nemocí, které vylučují či omezují zdravotní způsobilost.

Vydání posudku o zdravotní způsobilosti

Podle zákona o zbraních zdravotní způsobilost žadatele o vydání zbrojního průkazu nebo držitele zbrojního průkazu posuzuje:

- registrující poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství,
- poskytovatel pracovnělékařských služeb (dle starší terminologie „závodní lékař“), jde-li o žadatele o vydání zbrojního průkazu skupiny D a držitele zbrojního průkazu skupiny D, který je zaměstnancem držitele zbrojní licence. Požaduje-li tento žadatel také vydání

zbrojního průkazu jiných skupin, je poskytovatel pracovnělékařských služeb oprávněn posoudit zdravotní způsobilost žadatele také v rozsahu jiných skupin zbrojního průkazu,

- registrující poskytovatel se specializací v oboru praktické lékařství pro děti a dorost nebo v oboru všeobecné praktické lékařství, jde-li o žadatele o vydání zbrojního průkazu skupiny B nebo C, který je mladší než 19 let.

Konkrétním posuzujícím lékařem daného poskytovatele, který je příslušný k vydání lékařského posudku, je lékař se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství, v oboru praktické lékařství pro děti a dorost nebo v oboru pracovní lékařství.

Posudek o zdravotní způsobilosti posuzující lékař vydává na základě výsledku lékařské prohlídky a dalších potřebných odborných vyšetření. Další potřebná odborná vyšetření (např. klinicko-psychologické vyšetření, odborné vyšetření tělovýchovného lékaře) je posuzující lékař oprávněn vyžádat, pokud je to potřebné pro posouzení

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:

Mgr. Theodora Čáslavská, pravni2@clkcr.cz

Česká lékařská komora, právní kancelář, Lékařská 2, 150 00 Praha 5

Cit. zkr: Med. praxi 2017; 14(3): ??

Článek přijat redakcí: 31. 1. 2017

Článek přijat k publikaci: 15. 3. 2017

zdravotního stavu žadatele nebo držitele. Přitom se přihlédne také k rozsahu skupin zbrojního průkazu, pro které má být posudek vydán a k povaze činnosti, kterou bude posuzovaná osoba jako držitel zbrojního průkazu vykonávat.

Posuzující lékař postupuje jak v souladu s obecnými pravidly posudkové péče, kterou upravuje zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, tak podle speciální právní úpravy posouzení zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu. Tuto právní úpravu obsahuje prováděcí předpis k zákonu o zbraních a střelivu, a to vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu.

Zmíněná vyhláška č. 493/2002 Sb. obsahuje jednak požadavky na zdravotní způsobilost pro vydání zbrojního průkazu, druhy prohlídek, jejich obsah či náležitosti lékařského posudku, a dále výčet nemocí, vad a stavů, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu. Vyhláška rozlišuje nemoci, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost u skupiny A a B (ke sběratelským a sportovním účelům) a u zbylých skupin C až F.

Posuzující lékař musí v závěru lékařského posudku jednoznačně uvést, zda je posuzovaná osoba pro účel, pro který je posuzována, zdravotně způsobilá, zdravotně nezpůsobilá nebo je zdravotně způsobilá s omezením. Konkrétní diagnóza se v posudku nikdy neuvádí, stejně tak posuzující lékař v posudku neuvede žádný další citlivý údaj o zdravotním stavu žadatele.

V daném případě se uplatní obecné pravidlo, že posuzující lékař musí vydat lékařský posudek nejdéle do 10 pracovních dnů ode dne, kdy žádost o vydání posudku obdrží. Lhůta počíná běžet až po obdržení posledního potřebného podkladu pro posouzení.

Posudek o zdravotní způsobilosti držet nebo nosit zbraň a střelivo nesmí být starší než 3 měsíce. Žadatel posudek připojí k žádosti o vydání zbrojního průkazu (a to jak při žádosti o vydání prvního zbrojního průkazu, tak i v případě žádosti o nový zbrojní průkaz po uplynutí doby platnosti dosavadního zbrojního průkazu). Stejně tak je zdravotní posudek součástí žádosti o rozšíření skupin zbrojního průkazu.

Obecné náležitosti posudku stanoví vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, v příloze 1. Lékařský posudek vždy obsahuje identifikační údaje posuzované

osoby (jméno, příjmení, datum narození, adresa trvalého pobytu, popř. místo pobytu na území České republiky, jde-li o cizince), poskytovatele vydávajícího posudek (IČO, adresa sídla nebo místa podnikání, razítko), lékaře, který posudek jménem poskytovatele vydal (jméno, podpis) a pořadové číslo nebo jiné evidenční označení posudku.

Dále posudek obsahuje účel jeho vydání (tedy to, že v **daném případě se jedná o posudek o zdravotní způsobilosti k držení zbrojního průkazu skupiny xxx**) a posudkový závěr, který by měl znít tak, že žadatel **je zdravotně způsobilý, zdravotně nezpůsobilý, zdravotně způsobilý s omezením**.

Důležitou náležitostí posudku je poučení o možnosti podat návrh na jeho přezkoumání dle ustanovení § 46 zákona o specifických zdravotních službách. A konečně datum vydání posudku a datum ukončení platnosti posudku.

Vyhláška o posuzování zdravotní způsobilosti rozlišuje prohlídky, při kterých se zdravotní způsobilost posuzuje, na vstupní (ty jsou prováděny v souvislosti s vydáním zbrojního průkazu příslušné skupiny nebo jeho rozšířením), periodické (ty jsou prováděny u držitelů zbrojních průkazů skupiny D nebo F jedenkrát za 30 měsíců) a mimořádné, které jsou prováděny v případě zjištění nebo důvodného podezření, že v souvislosti se změnou nebo vývojem zdravotního stavu držitele zbrojního průkazu došlo ke změně nebo ztrátě zdravotní způsobilosti, nebo pokud je platnost posudku omezena datem v něm uvedeným.

Nezbytným obsahem každé prohlídky je zjištění anamnestických údajů o zdravotním stavu žadatele s cíleným zaměřením na vyloučení nemocí, které zdravotní způsobilost vylučují nebo omezují. Dále komplexní fyzikální vyšetření, a to včetně orientačního vyšetření sluchu, zrakové ostrosti, barvocitu, zorného pole, rovnováhy, orientačního vyšetření neurologického a ortopedického.

Další potřebné odborné vyšetření se provádí v případě, že u žadatele je nezbytné vyloučit podezření na nemoc, která omezuje nebo vylučuje zdravotní způsobilost žadatele. Odborné vyšetření se také vyžaduje vždy, pokud je žadatel v soustavné péči jiného lékaře nebo klinického psychologa pro nemoc, která omezuje zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel. Výčet těchto nemocí stanoví příloha č. 3 vyhlášky č. 277/2004Sb., o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel.

U nemocí, které omezují zdravotní způsobilost, lze posudek vydat pouze za předpokladu odborného vyšetření specialistou.

Nesouhlas se závěry lékařského posudku

Postup při vydávání lékařského posudku o zdravotní způsobilosti k držení zbrojního průkazu se neliší od ostatní posudkové činnosti, kterou v obecné rovině upravuje zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách.

Zjednodušeně lze říci, že pokud posuzovaná osoba považuje lékařský posudek za nesprávný, může do 10 pracovních dnů podat návrh na jeho přezkoumání poskytovateli, který posudek vydal. Návrh na přezkoumání nemá v případě posudku, který konstatoval nezpůsobilost posuzované osoby, odkladný účinek. Pokud poskytovatel návrhu na přezkoumání lékařského posudku nevyhoví v plném rozsahu, postoupí návrh příslušnému správnímu úřadu.

Ztráta zdravotní způsobilosti

Každý lékař (tj. nejen posuzující), který v rámci poskytování zdravotních služeb zjistí nebo nabude důvodné podezření, že pacient trpí nemocí, vadou nebo stavem, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost, je oprávněn u příslušného útvaru policie ověřit, zda je taková osoba držitelem zbrojního průkazu. Příslušný útvar policie tyto údaje lékaři sdělí bez zbytečného odkladu.

V případě zjištění, že taková osoba je držitelem zbrojního průkazu, lékař oznámí tuto skutečnost bez zbytečného odkladu poskytovateli zdravotních služeb příslušnému k vydání posudku o zdravotní způsobilosti (tzn. buď registrujícímu poskytovateli nebo poskytovateli pracovnělékařských služeb), pokud je mu znám.

V případě, že lékař zjistí u pacienta, který je držitelem zbrojního průkazu (pokud je mu tato skutečnost známa) změnu zdravotního stavu, která může představovat v souvislosti s nakládáním se zbraní přímé ohrožení života nebo zdraví, oznámí tuto skutečnost bez zbytečného odkladu poskytovateli zdravotních služeb příslušnému k vydání posudku o zdravotní způsobilosti (pokud je mu znám) a uvědomí policii.

Příslušný útvar policie po oznámení skutečností, že existuje důvodné podezření, že u držitele zbrojního průkazu došlo ke změně zdravotního stavu, která by mohla mít za ná-

sledek ztrátu jeho zdravotní způsobilosti, pak postupuje tak, že může vyzvat držitele zbrojního průkazu, aby se dostavil ke svému posuzujícímu lékaři a podrobil se lékařské prohlídce.

O této výzvě policie bez zbytečného odkladu informuje i posuzujícího lékaře a sdělí mu důvody podezření. Držitel zbrojního průkazu je povinen se nejpozději do 10 pracovních dnů ode dne oznámení výzvy podrobit lékařské prohlídce u posuzujícího lékaře a předložit příslušnému útvaru policie nový posudek o zdravotní způsobilosti bez zbytečného odkladu po jeho převzetí.

Posuzující lékař a lékař se specializací v příslušném oboru zajišťující další potřebná odborná vyšetření jsou povinni lékařskou prohlídku provést a zajistit odborná vyšetření u určeného poskytovatele bez zbytečného odkladu poté, kdy se držitel zbrojního průkazu k posuzujícímu lékaři poprvé dostavil. Pokud se držitel zbrojního průkazu k lékařské prohlídce nedostaví nebo se jí odmítne podrobit, posuzující lékař tuto skutečnost oznámí bez zbytečného odkladu příslušnému útvaru policie.

Pokud se držitel zbrojního průkazu nepodrobí lékařské prohlídce u posuzujícího lékaře nebo bez zbytečného odkladu po provedené lékařské prohlídce nepředloží příslušnému útvaru policie nový posudek o zdravotní způsobilosti, dopustí se tím přestupku.

Není-li držitel zbrojního průkazu v České republice registrován u konkrétního praktického lékaře nebo nesdělil-li na výzvu příslušného útvaru policie držitel zbrojního průkazu, u kterého praktika je v České republice registrován, může policie v případě mimořádné prohlídky rozhodnout, že zdravotní způsobilost držitele zbrojního průkazu posoudí poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství, kterého příslušný útvar policie určí s ohledem na včasné provedení lékařské prohlídky.

Zjistí-li změnu zdravotního stavu posuzující lékař (tj. nejčastěji registrující praktický lékař), je povinen nový posudek o zdravotní způsobilosti zaslat bez zbytečného odkladu příslušnému útvaru policie. U držitele zbrojního průkazu skupiny D (tj. služební zbraně) je závodní lékař povinen také informovat bez zbytečného odkladu zaměstnavatele držitele zbrojního průkazu skupiny D.

V případě, že si posuzující lékař před vydáním nového posudku o zdravotní způsobilosti vyžádá provedení dalších potřebných odbor-

ných vyšetření, uvědomí o této skutečnosti příslušný útvar policie a uvede, zda u držitele zbrojního průkazu existuje podezření na změnu zdravotního stavu, která může představovat v souvislosti s nakládáním se zbraní přímé ohrožení života nebo zdraví.

Příslušný útvar policie rozhodne o odnětí zbrojního průkazu, jestliže držitel zbrojního průkazu pozbyl zdravotní způsobilost.

Tzv. „příslušný útvar policie“ je Odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, Krajské ředitelství policie (dle jednotlivých krajů). Rozhodné je trvalé bydliště pacienta, resp. držitele zbrojního průkazu. Konkrétní pracoviště lze vyhledat na webových stránkách Policie ČR.

Pro úplnost je třeba doplnit, že shora uvedená oznamovací povinnost je průlomem do povinné mlčenlivosti lékaře v souladu s ustanovením § 51 odst. 2 písm. c) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, a k tomuto oznámení tudíž není nutný souhlas dotyčného pacienta.

Je na místě doporučit oznámení pro posuzujícího poskytovatele, Policii ČR či zaměstnavatele učinit písemně prokazatelným způsobem a kopii oznámení založit do zdravotnické dokumentace pacienta.

V této souvislosti je třeba upozornit, že zákon o zbraních stanoví, že pokud posuzující lékař nevydá nový posudek o zdravotní způsobilosti, nezašle jej příslušnému útvaru policie nebo neinformuje příslušného zaměstnavatele, dopouští se tím přestupku.

Stejně tak se přestupku dopustí kterýkoliv lékař, který neučiní oznámení poskytovateli zdravotních služeb příslušnému k vydání posudku o zdravotní způsobilosti nebo neuvědomí policii nebo nezajistí ve stanovené nebo určené lhůtě provedení lékařské prohlídky nebo odborného vyšetření.

Za výše uvedené přestupky hrozí lékaři pokuta až do výše 20 000,- Kč.

Držitel zbrojního průkazu skupiny D nebo F je povinen podrobit se lékařské prohlídce u posuzujícího lékaře ve lhůtě 2 měsíců před uplynutím 60 měsíců ode dne vydání zbrojního průkazu a odevzdat příslušnému útvaru policie tento posudek o zdravotní způsobilosti nejpozději ke dni uplynutí 60 měsíců ode dne vydání zbrojního průkazu. Den uplynutí 60 měsíců ode dne vydání zbrojního průkazu se vyznačuje ve zbrojním průkazu. Pokud se držitel nepodrobí této lékařské prohlídce nebo neodevzdá posudek o zdravotní způsobilosti, dopouští se tím přestupku.

Poplatek za vystavení posudku

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění v ustanovení § 15 odst. 14 vymezuje, co není ze zdravotního pojištění hrazeno, a to takto: „Ze zdravotního pojištění se nehradí vyšetření, prohlídky, léčivé přípravky, potraviny pro zvláštní lékařské účely a zdravotnické prostředky a jiné výkony provedené v osobním zájmu a na žádost fyzických osob nebo v zájmu a na žádost právnických osob, jejichž cílem není zachovat nebo zlepšit zdravotní stav pojištěnce.“

Za vyšetření a následně vydaná potvrzení o zdravotním stavu, která nejsou hrazena z veřejného zdravotního pojištění zdravotní pojišťovnou, má poskytovatel zdravotních služeb právo vybírat od žadatelů přímou finanční úhradu.

Patří sem veškeré administrativní výkony, které si podle zákona hradí ten, kdo si je vyžádal, jakož i další vyšetření, prohlídky a zdravotní výkony provedené v zájmu fyzických nebo právnických osob, jejichž cílem není zachovat nebo zlepšit zdravotní stav pacienta. Tedy právě i vydání posudku o zdravotní způsobilosti k držení zbrojního průkazu.

Žádný obecně závazný právní předpis nestanoví výši úhrady, kterou může poskytovatel zdravotních služeb požadovat. Je tudíž výhradně na poskytovateli, jaký cenový limit pro přímo hrazené služby, které nejsou regulovány cenovými předpisy, zvolí.

Kromě minimálních požadavků na tvorbu cen přímo hrazených výkonů, je poskytovatel při uplatňování přímých úhrad svých služeb povinen dodržovat též další pravidla, která se tvorby cen výkonů přímo netýkají. Ustanovení § 28 odst. 3 písm. f) zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, stanoví právo pacienta být předem informován o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených nebo částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění a o způsobu jejich úhrady, pokud to jeho zdravotní stav umožňuje. To znamená, že pokud se poskytovatel zdravotních služeb rozhodne zpoplatnit shora uvedené výkony, které nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, má povinnost vytvořit ceník těchto úkonů, který je pak pro něj závazný a nelze ho měnit např. individuálně každému pacientovi. S ceníkem lékařských výkonů prováděných na žádost pacienta je třeba pacienta předem prokazatelně seznámit, tzn. nejlépe vyvěšením v ordinaci či čekárně, příp. jeho uvedením na internetu a pro jistotu i stručným záznamem ve zdravotnické dokumentaci.

LITERATURA

1. Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), v platném znění.
2. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR č. 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a o obsahu lékárničky první pomoci provozovatele střelnice, v platném znění.
3. Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, v platném znění.
4. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, v platném znění.
5. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, v platném znění.
6. Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v platném znění.